

КОНЦЕПЦІЯ СТАТУТУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ МІСТА КИЄВА (НОВА РЕДАКЦІЯ)

1. Загальні положення.

В м. Києві частково закладено базові локально-правові засади місцевого самоврядування, зокрема, на основі чинного законодавства України прийнято Статут територіальної громади, ряд інших нормативно-правових актів, які створюють правові та організаційні основи діяльності Київської міської ради, її виконавчого органу, органів самоорганізації населення, а також реалізації права киян на місцеву ініціативу, громадські слухання, петиції тощо.

Серед цих актів особливе місце займає статут територіальної громади – своєрідна комунальна «конституція» міста. Світовий досвід свідчить, що саме муніципальні статuti та хартії дають територіальним громадам можливість самостійно в межах закону обрати структуру свого управління, забезпечуючи своєрідний плюралізм форм місцевої демократії. Вони конкретизують та адаптують до місцевих умов численні закономірності, впорядковують їх у логічному викладенні, сприяють виникненню у населення правильних та досить повних уявлень про структуру та роботу механізму місцевого самоврядування, створюють легальні умови для формування і впровадження прав та інтересів членів територіальної громади, що обумовлені природою місцевого самоврядування (так званих муніципальних прав та інтересів)

Статут територіальної громади має відповідати таким критеріям:

законність – відповідність чинному законодавству, здатність розвивати його та, по можливості, нівелювати існуючі в ньому правові колізії та прогалини;

політична нейтральність – здатність забезпечувати умови для реалізації сталої, послідовної міської політики незалежно від змін у політичній сфері;

системність – здатність забезпечувати комплексний підхід до регламентації об'єкту регулювання та створення певної цілісності, єдності;

креативність – здатність поєднувати адміністративні та демократичні методи управління;

спадкоємність – здатність зберігати стабільні умови життєдіяльності територіальної громади при обранні представницьких органів нового скликання;

динамізм – здатність своєчасно реагувати на зміни чинного законодавства та трансформаційні процеси в українському суспільстві тощо.

Здійснюючи регуляторний та реформаторський вплив на різні сфери життя територіальної громади міста, статут має виконувати такі основні функції:

легітимну – визначення легітимності територіальної громади та інших суб'єктів місцевого самоврядування міста;

управлінську – визначення умов для ефективного управління у територіальній громаді міста;

регуляторну – встановлення загальних норм регулювання взаємин між суб'єктами місцевого самоврядування міста;

правотворчу – уточнення правового поля діяльності суб'єктів місцевого самоврядування міста;

інноваційну – забезпечення динаміки розвитку міста відповідно до стратегічного плану, закріплення механізмів інноваційних процесів;

реформаторську – створення передумов для реформування життя міста;

правоустановчу – визначення прав та обов'язків суб'єктів місцевого самоврядування міста;

правозахисну – визначення гарантій прав та обов'язків суб'єктів місцевого самоврядування міста, відповідальності та способів їхнього захисту;

етичну – визначення норм та правил взаємин суб'єктів місцевого самоврядування міста.

У сучасних умовах статут має стати своєрідним «індикатором» здатності територіальної громади, органів та посадових осіб місцевого самоврядування самостійно в межах Конституції та законів вирішувати всі питання місцевого значення, ефективним нормативно-правовим інструментом реалізації функцій і повноважень місцевого самоврядування.

2. Проблеми, які потребують розв'язання. Обґрунтування необхідності прийняття нової редакції Статуту територіальної громади м. Києва

Від часу прийняття чинного Статуту територіальної громади та базових локальних нормативно-правових актів з питань місцевого самоврядування його здійснення у м. Києві відбувалося фактично лише на рівні Київської міської ради, її виконавчого органу та Київського міського голови, оскільки у силу низки об'єктивних та суб'єктивних, внутрішніх та зовнішніх причин, територіальна громада м. Києва та інші суб'єкти локальної самоорганізації виявилися неспроможними виконувати функції та повноваження місцевого самоврядування або ж їх безпосередня участь у їх здійсненні носила суто формальний характер (місцеві вибори, функціонування органів самоорганізації населення тощо). Подекуди вони взагалі були усунені від цього процесу.

Існуюча на сьогодні у м. Києві модель організації та функціонування місцевого самоврядування та її локальна нормативно-правова основа не задовольняють потреб територіальної громади та її членів – жителів м. Києва (киян) і не відповідають принципам Європейської хартії місцевого самоврядування, сучасним стандартам муніципальної демократії.

Функціонування місцевого самоврядування у міській територіальній громаді та її структурних складових – територіальних мікроколективів жителів районів у місті, мікрорайонів, кварталів тощо не забезпечує створення сприятливого життєвого середовища, необхідного для всебічного розвитку киян, їх самоорганізації та самодіяльності на основі принципів субсидіарності та децентралізації, самореалізації їх ініціатив та творчого потенціалу, захисту їх муніципальних прав, надання їм органами місцевого самоврядування міста високоякісних і доступних адміністративних, соціальних та інших послуг тощо.

У зв'язку з цим, можна визначити наступні інституційні та функціональні чинники, що вимагають модернізації існуючої на сьогодні у м. Києві моделі

місцевого самоврядування та передумови розробки та прийняття нової редакції Статуту територіальної громади м. Києва:

неспроможність територіальної громади – у силу вкрай суперечливого муніципального розвитку Києва, жителі м. Києва – кияни, так і не стали повноцінною та дієздатною у політико-правовому та соціально-економічному відношенні територіальною громадою, у тому числі внаслідок відсутності якісного та функціонального статуту. Чинний Статут не є документом, який сприяє процесу формування територіальної громади м. Києва (муніципалізації), тобто муніципальної спільноти (а не просто математичної сукупності, як це фактично є сьогодні) людей – жителів (киян), об'єднаних необхідністю вирішення спільних питань тощо;

відсутність субсидіарності та реальної децентралізації у місті – у силу низки причин, у тому числі відсутності якісного статутного регулювання муніципального життя, територіальна громада м. Києва, по-суті, носить факультативний або другорядний у порівнянні з іншими суб'єктами міської влади характер, що суперечить Конституції України та усім міжнародним стандартам місцевого самоврядування;

фіктивність та номінальний характер – чинний Статут територіальної громади м. Києва так і не став документом з установчою природою: жодного самостійного значення у процесі формування самоврядування територіальної громади у будь-якій сфері міського життя (господарсько-економічній, соціальній, духовно-культурній, організаційно-правовій, інформаційній тощо) з точки зору його реальності він не відіграє;

дисфункціональність – чинний Статут територіальної громади м. Києва визначає питання, які, головним чином, вже врегульовані Конституцією та законами, тобто функцію муніципально-правового статутного регулювання не здійснює;

юридична сила та дія по вертикалі – враховуючи, що за своєю природою та характером функцій статут територіальної громади повинен мати вищу юридичну силу щодо інших локальних актів, які приймаються безпосередньо територіальною громадою або в системі органів та посадових осіб місцевого самоврядування, тобто у вертикалі локальних актів бути пріоритетним документом, місце чинного Статуту територіальної громади м. Києва в ієрархії муніципальних актів столичної влади має суто номінальний характер;

дія по горизонталі – статут територіальної громади має бути основою для подальшої локальної нормотворчості, тобто створювати оптимальні умови для розвитку усієї локальної системи актів місцевого самоврядування. Правотворча та комунікативна роль чинного Статуту територіальної громади м. Києва в формуванні та розвитку розвиненої системи муніципальних актів столичної влади майже не відчутна;

історична пам'ять – статути та установчі акти територіальних громад мають давню традицію і відігравали, свого часу надзвичайно важливу роль в історії становлення та розвитку різноманітних форм місцевого самоврядування у м. Києві (самоврядність та особливе значення Києва за часів України-Руси, Повість временних літ, Руська Правда, Уставна грамота Литовського Великого

князя Олександра київським міщанам 1494 р. щодо київських вільностей та прав на самоврядування, Жалувана грамота Литовського Великого князя Олександра київським міщанам про звільнення їх від оплати мита 1497 р., Уставна великокняжа грамота Київському війську і міщанам про воєводські прибутки 1499 р., Уставна підтверджувальна грамота жителям київської землі 1507 р., Жалувана грамота польського короля Сигізмунда Августа місту Києву 1545 р., Конституція Пилипа Орлика 1710 р. тощо). Історичні особливості здійснення місцевого самоврядування визначаються у якості мети, яка має враховуватися при прийнятті статуту територіальної громади села, селища, міста (частина перша ст. 19 Закону «Про місцеве самоврядування в Україні»). Втім чинний Статут територіальної громади м. Києва не відображає муніципальну історію Києва та муніципальні традиції його територіальної громади;

столичні функції – м. Київ відповідно до Конституції України є столицею України, зокрема: 1) політичним центром держави; 2) місцем розташування резиденції глави держави – Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Конституційного Суду України, Верховного Суду України, центральних органів державної влади; 3) місцем розташування дипломатичних представництв іноземних держав та міжнародних організацій в Україні. Також м. Київ є місцем розташування Київської обласної ради та Київської обласної державної адміністрації та їх органів. Київ є місцем розташування відповідних органів виконавчої влади і місцевого самоврядування. Наявність столичних функцій не має приводити до ігнорування, зменшення, звуження, нівелювання муніципальних прав киян;

демографічні проблеми та територіально-просторові особливості – на великій території (836 кв. км.), проживає значна кількість людей – Київ є найбільшим містом України і сьомим за чисельністю населення у Європі. Станом на 1 серпня 2016 року наявне населення у Києві становило 2 908 249 осіб, постійне дещо менше – 2 866 942. За останніх десяти років населення міста стабільно зростає в середньому на 20 тис. осіб за рік. У місті розташований колосальний житловий фонд, багаточисельні будівлі різних державних та комунальних установ і організацій, об'єкти промисловості та транспорту, що має знайти своє відображення у новому Статуті територіальної громади м. Києва.

фінансово-економічні особливості – перспективи розвитку територіальної громади м. Києва пов'язані з закріпленням позитивних тенденцій останніх років, їх поглибленням на основі використання цілого ряду можливостей і особливостей, зокрема: вигідне географічне розташування на перехресті численних транспортних шляхів сполучення, що створює передумови для поглиблення торговельних відносин; високий професійний, освітній і культурний рівень киян, наявність висококваліфікованих інженерів, технологів, робітників і службовців-менеджерів, відносна дешевизна робочої сили порівняно з зарубіжними країнами, міграційний приплив кваліфікованої робочої сили; потужний економічний потенціал, розвинена система комунікацій; великий культурний і туристично-рекреаційний потенціал, сконцентрований у мережі об'єктів культури і мистецтва, унікальних природних пам'яток; унікальність пам'яток історії, культури й архітектури підвищують його туристично-екскурсійні

можливості; привабливість з точки зору престижності проживання, якості середовища життєдіяльності, різноманітності культурно-мистецьких і суспільних подій; можливості для подальшого просторового розвитку – наявність майданчиків перспективної забудови високої цінності, резерви планувального каркасу, значні територіальні ресурси у власності територіальної громади м. Києва тощо. Ситуація, яка склалася у зв'язку з особливостями положення м. Києва як столиці України, безумовно, не може не впливати, а в певних випадках і детермінувати особливості організації та діяльності публічно-владних структур міста, його внутрішньо муніципального територіального устрою, нормативно-правової фіксації цих особливостей, в т. ч. муніципальної статутної регламентації;

- *формування та розвиток просторового та публічного середовища* – з огляду на стрімкий розвиток самосвідомості громадськості та активний запит населення на врегулювання правил існування й розвитку публічного простору міста Київ, наразі, необхідно юридично визначити та закріпити у Статуті поняття публічного простору як одного з інструментів розвитку та створення позитивного іміджу міста. Останнім часом муніципальна громадськість активно бере участь у створенні публічного простору – мурали, буккросінг, майданчики, парки тощо. Тобто публічний простір існує, але потребує своєї нормативної регламентації, системного підходу, визначення механізмів взаємодії учасників та відповідальності.

3. Мета та завдання Концепції нової редакції Статуту територіальної громади м. Києва.

Метою Концепції є визначення підходів до встановлення засад локально-нормативного регулювання питань організації та функціонування місцевого самоврядування в м. Києві відповідно до Конституції України та сучасних стандартів і принципів муніципальної демократії.

Для досягнення цієї мети поставлені наступні *завдання Концепції*:

- визначити фактори, які свідчать про те, що чинний Статут територіальної громади м. Києва виконав свою роль як основного локального акту саморегуляції територіальної громади міста, вичерпав свої функціональні можливості;

- обґрунтувати доцільність прийняття нової редакції Статуту територіальної громади м. Києва;

- визначити предмет та структуру нової редакції Статуту;

- окреслити місце та роль Статуту в системі нормативно-правового регулювання питань місцевого самоврядування на локальному рівні;

- запропонувати різні варіанти побудови системи муніципального управління в місті, що може становити предмет широкого громадського та експертного обговорення з тим, щоб обрати та закріпити в новій редакції Статуту найбільш оптимальну для м. Києва модель;

- сформулювати механізми (організаційно-правовий, інформаційно-комунікативний тощо) процесу реалізації Концепції, кінцевим етапом якого має стати прийняття Статуту та його реєстрація в установленому законом порядку.

4. Правова основа нової редакції Статуту територіальної громади м. Києва.

Нормативно-правове регулювання місцевого самоврядування в Києві поєднує у собі ті особливості, які притаманні йому як місту з особливим статусом – столиці України, територіальна громада якого становить майже 3 млн жителів.

В основі нормативно-правового регулювання місцевого самоврядування в Києві – Конституція України, закони України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про столицю України – місто-герой Київ», «Про місцеві державні адміністрації», «Про органи самоорганізації населення», «Про службу в органах місцевого самоврядування», «Про статус депутатів місцевих рад», «Про місцеві вибори» тощо.

Визначальну роль у формуванні та здійсненні самоврядування територіальної громади м. Києва мають відігравати фундаментальні міжнародні муніципальні стандарти, насамперед, положення Європейської Хартії місцевого самоврядування, додаткового протоколу до неї, Стратегії щодо інновацій та доброго врядування на місцевому рівні від 15 – 16 жовтня 2007 р., Європейської хартії міст II – Маніфест нової урбаністики (Резолюція Конгресу місцевих і регіональних влад Європи 269 (2008), 29 травня 2009 р.), Європейської ландшафтної конвенції (20 жовтня 2000 р.), Екологічної Угоди Міст (5 червня 2005 р.), інших міжнародних актів, які містять багато положень, які безпосередньо пов'язані із процесами інституціоналізації та функціонування громадянського суспільства та локальної демократії.

Важливою нормативною умовою функціонування територіальної громади та органів місцевого самоврядування у м. Києві, є правові акти, прийняті в системі місцевого самоврядування. Це регламент Київської міської ради, рішення Київської міської ради, розпорядження Київського міського голови тощо.

Водночас, конституюючим локальним нормативно-правовим актом безперечно має нова редакція Статуту територіальної громади м. Києва.

5. Архітектоніка нової редакції Статуту територіальної громади м. Києва

Преамбула:

предмет Статуту, його законодавча основа, мета прийняття

Розділ I. Загальні положення:

1.1. Короткий історичний нарис м. Києва (заснування, надання магдебурзького права – самоврядні традиції, набуття статусу столиці, звання міста-героя тощо). Особливості статусу м. Києва як столиці України.

1.2. Визначення територіальної громади м. Києва (членство в громаді)

1.3. Пам'ятні дати та святкові дні територіальної громади м. Києва (день міста тощо)

1.4. Почесні звання територіальної громади м. Києва (почесний громадянин міста – критерії присвоєння, порядок ініціювання та розгляду питання про присвоєння, спеціальні відзнаки), нагороди та відзнаки територіальної громади із зазначенням дати заснування..

1.5. Символіка територіальної громади м. Києва (герб, прапор, гімн – опис, дата затвердження).

1.6. Юридична адреса представницького органу

Розділ II. Межі території громади та її географічне положення

2.1. Територія громади становить окрему адміністративно-територіальну одиницю, вона не входить до складу жодної іншої адміністративно-територіальної одиниці.

2.2. Площа міста, демографічна характеристика громади, гідрографічна сітка, площа лісового та паркового фонду, наявність родовищ корисних копалин, стан їх розробки.

2.3. Наявність функціональних зон – територіальні зони зі спеціальним статусом (історико-заповідні, лісопаркові, промислові тощо).

2.4. Загальний порядок найменування, перейменування територіальних об'єктів громади – територіальних зон зі спеціальним статусом, вулиць, мікрорайонів, проспектів, бульварів, провулків, майданів (площ), мостів, парків, скверів тощо.

2.5. Загальні засади взаємовідносин територіальної громади м. Києва з іншими громадами, міжнародних зв'язків, в т. ч. побратимські зв'язки.

2.6. Засади (в тому числі – міжнародно-правові) співробітництва територіальної громади м. Києва (міжмуніципальне співробітництво) з іншими громадами.

2.7. Перелік громад, з яким межує територіальна громада м. Києва (з півночі, півдня, заходу, сходу)

Розділ III. Правова основа Статуту

3.1. Порядок затвердження Статуту, внесення до нього змін (включаючи процедуру громадського обговорення)

3.2. Юридична сила Статуту (найвища по відношенню до всіх інших муніципальних актів, за винятком тих, що затверджуються на місцевому референдумі). Закріплюється принцип, згідно з яким правові акти органів міського самоврядування громади та їхніх посадових осіб, що суперечать цьому Статуту, не підлягають застосуванню і виконанню. При цьому, висновки про відповідність цих актів Статутові даються судом за зверненням Київського міського голови та інших уповноважених органів, посадових осіб, а також осіб, уповноважених загальними зборами (конференцією) членів територіальної громади.

3.3. Відповідність Статуту актам законодавства

3.4. Лобіювання та захист прав і законних інтересів територіальної громади, її членів при прийнятті нових нормативно-правових актів, участь членів територіальної громади у нормотворчому процесі.

Розділ IV. Взаємовідносини громади, її органів та посадових осіб з органами державної влади, установами, підприємствами і організаціями та інституціями громадянського суспільства

4.1. Загальні засади взаємовідносин з органами виконавчої влади, діяльність яких поширюється на територію громади.

4.2. Загальні засади взаємовідносин з органами судової влади, прокуратури, іншими правоохоронними органами

4.3. Засади взаємовідносин з підприємствами, установами і організаціями, що перебувають на території громади, окремо – з об'єктами комунальної власності міста.

4.4. Закріплення принципу підтримки територіальною громадою корпоративної соціальної відповідальності, благодійництва, меценатства та спонсорства

4.5. Засади взаємовідносин органів та посадових осіб міського самоврядування з громадськими організаціями.

Розділ V. Сталий розвиток міста

5.1. Засади та способи планування розвитку міста (генеральний план розвитку міста, Стратегія соціально-економічного та культурного розвитку тощо).

5.2. Характеристика Генерального плану як основного виду містобудівної документації територіальної громади, який визначає довгострокову політику щодо розвитку, планування, забудови та іншого використання території громади з урахуванням як історичних традицій забудови, збереження та відновлення історичних об'єктів, так і сучасних потреб розвитку і новітніх тенденцій містобудування.

5.3. Характеристика Стратегії соціально-економічного та культурного розвитку, що має затверджуватися на строк не менше як двох каденцій депутатів Київради. Завдання, що мають бути вирішені в процесі стратегічного планування.

5.4. Характеристика короткотермінового планування соціально-економічного та культурного розвитку громади.

5.5. Муніципальне замовлення в контексті стратегічного планування.

5.6. Організаційно-правові основи взаємовідносин міста з областю, співробітництво територіальної громади міста з територіальними громадами Київської області в сфері соціально-економічного та культурного розвитку (міжмуніципальне співробітництво).

Розділ VI. Публічний простір

6.1. Загальні засади публічного простору м. Києва.

6.2. Основні принципи планування, формування та розвитку публічного простору м. Київ.

6.3. Власник публічного простору.

6.4. Перелік суб'єктів публічного простору та загальні засади взаємовідносин між ними.

6.5. Пріоритетність та категоризація об'єктів публічного простору (загальнодержавні, місцеві тощо).

6.6. Контроль та відповідальність у сфері публічного простору міста.

6.7. Участь територіальної громади у плануванні, формуванні та розвитку публічного простору.

Розділ VII. Загальні засади організації та функціонування системи місцевого самоврядування

7.1. Структура системи місцевого самоврядування

7.2. Принципи функціонування суб'єктів системи місцевого самоврядування.

Розділ VIII. Територіальна громада – первинний суб'єкт права на місцеве самоврядування

8.1. Характеристика територіальної громади як первинного суб'єкта права на місцеве самоврядування (в тому числі – характеристика внутрішньої структури територіальної громади: жителі районів у місті, жителі мікрорайонів тощо)

8.2. Правоздатність (цивільно-правова, господарсько-правова) територіальної громади м. Києва.

8.3. Питання виключної компетенції територіальної громади м. Києва. Можливо також слід визначити перелік питань, які не може безпосередньо вирішувати територіальна громада.

8.4. Партисипативна демократія – коротка характеристика кожної з окремих форм: місцевий референдум, загальні збори, громадські слухання, електронні петиції, місцеві ініціативи, консультативно-дорадчі органи, громадські роботи тощо.

Розділ IX. Схема муніципального управління в територіальній громаді

9.1. Система органів муніципального управління:

- Варіант 1:

Загальноміський рівень: Київська міська рада – міський голова – виконавчий орган Київської міської ради (Київська міська державна адміністрація) – галузеві органи управління

Районний рівень: Районні у місті ради – виконавчі органи районних рад (районні державні адміністрації) – галузеві органи управління

Базовий рівень: Органи самоорганізації населення – асоціації органів самоорганізації населення

- Варіант 2:

Загальноміський рівень: Київрада – міський голова – виконавчий орган Київради (Київська міська державна адміністрація) – галузеві органи управління

Районний рівень: Районні державні адміністрації – галузеві органи управління

Базовий рівень: Органи самоорганізації населення – асоціації органів самоорганізації населення. При цьому, асоціації формуються за територіальною ознакою – районні, асоціації органів самоорганізації населення мікрорайонів. Асоціація – юридична особа з централізованою бухгалтерією, яка обслуговує інші органи самоорганізації населення (будинкові, вуличні, квартальні);

- Варіант 3:

Загальноміський рівень: Київська міська рада – міський голова – виконавчий орган Київської міської ради (Київська міська державна адміністрація) – галузеві органи управління

Районний рівень: Районні у місті ради – виконавчі комітети районних рад – районні державні адміністрації – галузеві органи управління

Базовий рівень: Органи самоорганізації населення – асоціації органів самоорганізації населення;

- Варіант 4: (для загальноміського рівня – у разі прийняття відповідних змін до Конституції, відповідно до Європейської хартії місцевого самоврядування та

Резолюції Ради Європи 123 (2001) від 9 листопада 2001 р. «Про місцеву та регіональну демократію в Україні»)

Загальноміський рівень: Київська міська рада – міський голова – виконавчий орган Київської міської ради – Київська міська державна адміністрація або Префект, Урядовий, Державний уповноважений – галузеві органи управління.

9.2. Принципи розподілу відповідальності між різними рівнями управління. При цьому, кожний із зазначених в п. 8.1. варіантів передбачає власний розподіл повноважень між різними рівнями муніципального управління.

9.3. Громадський контроль за діяльністю органів муніципального управління

9.4. Відповідальність органів муніципального управління.

Розділ X. Права та обов'язки членів територіальної громади міста

10.1. Закріплення принципу градації членів територіальної громади за обсягом право- та дієздатності на дві категорії:

а) *повноправні члени територіальної громади:* громадяни України – жителі громади, які відповідно до Конституції України та Закону України «Про місцеві вибори» мають активне виборче право. Зазначені особи володіють муніципальною право- та дієздатністю в повному обсязі;

б) *члени територіальної громади з обмеженою муніципальною право- та дієздатністю:* жителі громади, які є іноземцями, особами без громадянства; неповнолітні громадяни України; громадянами України, яких визнано судом недієздатними або такі, що перебувають на строковій військовій службі чи відбувають покарання в місцях позбавлення волі. Обмеження муніципальної право- та дієздатності цих членів територіальної громади встановлюються Конституцією та законами України та полягають у позбавленні їх права участі у місцевих виборах, у місцевих референдумах, загальних зборах (конференціях) за місцем проживання, права займати посади в органах місцевого самоврядування громади.

10.2. Закріплення принципу згідно з яким особи, які відповідно до вимог Закону України «Про свободу пересування» і вільний вибір місця проживання», інших актів законодавства України не зареєстрували своє місце проживання в м. Києві, але які володіють нерухомим майном (нерухомістю) на території міста, працюють на території громади, ведуть іншу діяльність, пов'язану зі сплатою податків до міського бюджету, користуються усіма правами членів міської громади, окрім активного виборчого права, права участі у місцевих референдумах, загальних зборах (конференціях) громадян за місцем проживання, громадських слуханнях та права місцевої ініціативи. Рішенням Київської міської ради для цієї категорії осіб можуть встановлюватись право користування інфраструктурою міста, а також порядок отримання соціальних, освітніх, медичних та інших послуг на рівних умовах з членами територіальної громади.

10.3. Закріплення принципу, згідно з яким права члена територіальної громади, окрім активного виборчого права, права участі у місцевих референдумах, загальних зборах (конференціях) членів територіальної громади за місцем проживання, надаються також Почесним громадянам м. Києва незалежно

від місця їхнього проживання, а також, за рішенням Київської міської ради – особам, які не є членами міської громади, але отримали у відповідності із Законом України «Про правовий статус і права закордонних українців» статус закордонного українця або мають значні, офіційно визнані заслуги перед територіальною громадою Києва.

10.4. Встановлення переліку прав членів міської територіальної громади доцільно визначати як додаткові до встановлених Конституцією і законами України. Зокрема, до нього можна було б включити:

- 1) забезпеченість якісною питною водою;
- 2) якісне електропостачання;
- 3) ефективну систему прибирання та вивезення сміття з вулиць, прибудинкових територій та під'їздів багатоквартирних будинків у населених пунктах громади;
- 4) забезпеченість належним транспортним сполученням – як внутрішнім так і зовнішнім;
- 5) розгалуженість і якість доріг;
- 6) освітленість вулиць і під'їздів будинків у темну пору доби;
- 8) забезпечення тиші на вулицях та у житлових будинках у нічну пору;
- 9) ефективну систему безпеки громадян та захисту їхнього майна (боротьба зі злочинністю; охорона громадського порядку, попередження та ліквідація наслідків стихійного лиха)
- 10) наявність умов для своєї зайнятості;;
- 11) доступність та якість медичних послуг відповідно до державних стандартів;
- 12) доступність та якість освітніх послуг відповідно до державних стандартів;
- 13) ефективну систему надання побутових послуг;
- 14) доступність та якість мобільного зв'язку та інтернет-мереж;
- 15) забезпеченість місцями для відпочинку і дозвілля;
- 17) забезпеченість закладами культури (бібліотеки, будинки культури, кінотеатри тощо);
- 18) вільний доступ до усіх природних об'єктів та угідь в межах громади – лісів, берегів рік та озер;
- 19) вільний доступ та використання публічного простору тощо.

10.5. Закріплення принципу, згідно з яким у своїй діяльності із задоволення потреб членів територіальної громади органи місцевого самоврядування та їхні посадові особи, органи самоорганізації населення, комунальні підприємства, установи та організації керуються політикою якості, яка затверджується Київською відповідно до міжнародних стандартів якості, зокрема, ISO 9001.

10.6. Перелік обов'язків членів територіальної громади визначається по аналогії з переліком їх муніципальних прав. Зокрема, до їх переліку можна було б включити обов'язки щодо:

- 1) збереження та розвиток традицій, звичаїв та особливостей територіальної громади, шанобливе ставлення до її історії, до об'єктів історико-культурної спадщини;

- 2) сприяння сталому розвитку територіальної громади;
- 3) недискримінації та толерантного ставлення до усіх членів територіальної громади незалежно до їхнього етнічного походження, віросповідання, політичних переконань тощо;
- 4) сприяння реалізації права членів територіальної громади на задоволення передбачених цим Статутом основних соціально-побутових, економічних, безпекових, культурно-духовних потреб;
- 5) бережливе ставлення до довкілля, зелених насаджень, екології території громади;
- 6) збереження публічного простору та недопущення перешкоджання іншим членам територіальної громади вільному доступу й використанню публічного простору.

10.7. Механізми захисту прав членів територіальної громади. Зокрема: 1) з метою захисту прав і свобод членів територіальної громади, їх окремих категорій (пенсіонери, інваліди, ветерани війни, репресовані, національні меншини, вимушені переселенці, учасники АТО тощо) рішенням Київради може бути запроваджено інститут Громадського уповноваженого територіальної громади з питань захисту їхніх прав (Муніципальний омбудсман); 2) з метою дотримання прав дітей (осіб у віці до 14 років) і підлітків (осіб у віці від 14 років до 18 років) рішенням Київради може бути запроваджено інститут Громадського уповноваженого територіальної громади з прав дітей і підлітків (Дитячий омбудсман).

10.8. Відповідальність членів територіальної громади.

Розділ XI. Матеріальна та фінансова основи територіальної громади

11.1. Закріплення принципу права територіальної громади на комунальну власність, загальні засади визначення переліку об'єктів права комунальної власності.

11.2. Загальний порядок обліку об'єктів комунальної власності територіальної громади, що має здійснюватися у відкритому Реєстрі таких об'єктів, який знаходиться на офіційному веб-сайті територіальної громади. Можливо доцільно встановити перелік інформаційних ресурсів, що мають міститися в Реєстрі.

11.3. З метою запровадження належного громадського контролю за використанням об'єктів комунальної власності територіальної громади утворюється Громадська інвентаризаційна комісія територіальної громади, до складу якої включаються представники інститутів громадянського суспільства міста, які мають належний рівень кваліфікації.

11.4. Структура фінансової основи територіальної громади

10.5. Питання складання, розгляду, затвердження, виконання та звітності бюджету територіальної громади із забезпеченням прозорості бюджетного процесу та запровадження партиципаторного бюджету (бюджету участі).

Розділ XII. Внесення змін до Статуту

Розділ XIII. Прикінцеві положення

6. Напрями та строки реалізації Концепції проекту нової редакції Статуту територіальної громади м. Києва

Процес створення Статуту здійснюватиметься у наступні етапи.

На першому етапі розробляється загальний ескіз Концепції нової редакції Статуту, яка вноситься на фахову експертизу та широке громадське обговорення, після чого Концепція доопрацьовується з урахуванням зауважень та пропозицій, що надійшли у ході експертизи й обговорення та передається на схвалення Київською міською радою (*варіант – Київським міським головою*) – червень – листопад 2016 р.

На другому етапі – після прийняття рішення Київської міської ради про схвалення Концепції нової редакції Статуту територіальної громади м. Києва (*варіант – видання розпорядження Київського міського голови*) розробляється проект нової редакції Статуту територіальної громади м. Києва, який піддається фаховій експертизі, громадському обговоренню та доопрацюванню – листопад 2016 р. – квітень 2017 р. (*строки уточнюватимуться в залежності від дати схвалення Концепції, а також можливих новацій законодавства України, тривалість підготовки проекту не менше 6 місяців*).

На третьому етапі проект нової редакції Статуту вноситься на розгляд Київської міської ради. Цей етап може передбачати необхідність науково-експертного консультування та супроводу, у тому числі в процесі обговорення у пленарних засіданнях Київської міської ради. Затвердження нової редакції Статуту територіальної громади м. Києва Київською міською радою (*варіант – на міському референдумі*) – травень – серпень 2017 р. (*строки уточнюватимуться в залежності від дати схвалення Концепції, можливих новацій законодавства України, а також тривалості та результатів обговорення (муніципального статутного процесу) проекту нової редакції Статуту територіальної громади м. Києва у Київській міській раді*).

На четвертому етапі здійснюється реєстрація нової редакції Статуту територіальної громади м. Києва Міністерством юстиції України. Цей етап може передбачати необхідність як фахового юридичного супроводу, так і експертного консультування – вересень 2017 р. (*строки уточнюватимуться в залежності від дати схвалення нової редакції Статуту територіальної громади м. Києва у Київській міській раді та можливих новацій законодавства України*).

Громадське та фахове обговорення проводиться у формі круглих столів, науково-практичних семінарів та конференцій, громадських слухань, розгляду індивідуальних і колективних звернень за широкою участю ЗМІ та в інших формах, які дозволяють усім бажаючим висловити свою думку відносно нової редакції Статуту та його окремих положень. Передбачається утворення та модерування Інтернет-сторінки; висвітлення у соцмережах.

7. Очікувані результати

Реалізація Концепції сприятиме розробці та затвердженню сучасного Статуту територіальної громади м. Києва, який відповідає Конституції та законам України, ратифікованим міжнародним документам, у першу чергу – Європейській Хартії місцевого самоврядування та Додаткового (Утрехтського) протоколу до

неї; забезпечує реалізацію 12 принципів Належного врядування (Good Governance); враховує вітчизняні традиції та позитивний зарубіжний досвід муніципальної демократії.

У зв'язку з прийняттям нової редакції Статуту територіальної громади м. Києва можна очікувати наступні юридичні, політичні, соціально-економічні, психологічні та інші наслідки його застосування:

- створюватимуться локальні нормативно-правові передумови для становлення територіальної громади м. Києва як первинного суб'єкта місцевого самоврядування, основного носія його функцій та повноважень, внаслідок чого вона зможе безпосередньо реалізовувати свою соціально-політичну та господарсько-економічну правосуб'єктність, вирішувати під свою відповідальність широке коло питань місцевого значення;

- створюватимуться локальні нормативно-правові засади розподілу повноважень та відповідальності між суб'єктами системи місцевого самоврядування у м. Києві;

- визначатимуться особливості правосуб'єктності жителів – членів територіальної громади м. Києва як первинних індивідуальних суб'єктів самоврядування, що сприятиме створенню муніципально-правових можливостей їх самоорганізації, безпосередньої участі у вирішенні питань місцевого значення, стимулюватиме розвиток різних форм господарсько-економічної, соціально-культурної та політичної активності за місцем проживання.

8. Джерела фінансування заходів з реалізації Концепції

Фінансування заходів з реалізації Концепції здійснюється з місцевого бюджету, а також за рахунок міжнародної технічної та фінансової допомоги.